

“BEN BİR SAVCIYIM”

<https://www.facebook.com/nureddin.bozalan/videos/10208076012632772/>

İş sahibi bir Christopher,

kamu güvenliği için;

hüküm giymiş bir kişiden daha iyidir.

Söyleyeceklerim, benim görüşlerimdir; herhangi bir savcılık ofisinin görüş ve politikasını yansıtmamaktadır.

Kanun ve düzene inanırım

Ben, denizci ve berber olan bir polisin evlat edinilmiş çocuğuyum. Hesap verilebilirliğe ve toplum içinde hepimizin güvende olması gerektiğine inanırım. İşimi ve bu işi yapan insanları severim. Daha iyisini yapabilmenin, bizim sorumluluğumuz olduğunu düşünüyorum.

Ceza yargılaması reformundan konuştuğumuzda, genellikle birkaç şeye odaklanırsınız. Ve işte bunlar, benim burada konuşmak istediğim şeyler.

Para kazanmak amacıyla Hukuk Fakültesi'ne gittim. Bir devlet memuru olmaya karşı bir ilgim yoktu. Ceza hukukuna karşı bir ilgim yoktu. Ve kesinlikle de bir savcı olabileceğimi düşünmüyordum. Hukuk Fakültesi'nin birinci sınıfının sonuna doğru, Boston Belediye Mahkemesi'nde Roxbury Bölgesinde bir staj hakkı elde ettim. Roxbury'i, Boston'da yoksul bir mahalle olarak biliyordum; silahlı şiddet ve uyuşturucu madde suçlarının yaygın olduğu bir yer olarak. Hayatım ve hukuk kariyerim, bu stajın ilk gününde değişti. Mahkeme salonuna girdim ve insanların bir bir mahkeme salonunun önüne, iki kelime söylemek için yaklaştıklarını gördüm: **“Suçlu değil.”** O insanlar, çoğunlukla siyahiydi.

Sonrasında bir hâkim, sanık vekili ve bir savcı kendi bilgilerini ortaya koymaksızın o kişi hakkında hayati bir karar verebiliyorlardı; onlar ise çoğunluk olarak beyazlardı. Her bir kişi, bir bir mahkemenin önüne yaklaştı. Şunu düşünmekten kendimi alamadım; bu insanlar, nasıl buraya geldi? Bu kişilerin hikâyelerini bilmek istiyordum. Savcı her bir dosyanın içeriğini okudukça kendi kendime düşünüyordum; bunu tahmin edebilirdik. Onlar çok önlenebilir görünüyor. Tabii ki, ceza hukukunda uzman olduğum için değil; ama bu bir sağduyu olduğu için. Staj suresi boyunca, salondaki insanları tanımaya başladım. Onlar ceza konusunda dahi-ler oldukları için değil. Ve biz, onlara yardım etmeden geri gönderiyorduk.

Okulun ikinci senesinde savunma avukatının yanında, avukat yardımcısı olarak çalıştım ve bu tecrübe sayesinde cinayet ile suçlanan birçok genç adamla tanıştım. **“En kötüsü”**nde bile, bir insanın hikâyesini gördüm. Ayrıca onların hepsi, çocukluk travması geçirmişler; mağduriyet,

yoksulluk, kayba uğramışlar, okulla ilişkileri kesilmiş. Polis ve ceza yargılaması istemiyle erken yaşta tanışmışlar; yani onları mahkemeye taşıyan şeylerle karşı karşıya gelmişler. Cınayete suçlu bulunanlar, hapis hanesinde ölmeye mahkûm edildiler. Bu kişilerle yapılan görüşmeler sırasında bu parayı, tekrar sonrasında tekrar kullanabilecekken ve belki de ilk seferinde olayın oluşmasının engelleyebilecekken; bu kişiyi hayatının geri kalan 80 yılında, niye hapse tutmak için bu kadar para harcadığımızı idrak edememiştik.

Hukuk Fakültesi'nin üçüncü yılında çoğunlukla zihinsel olarak hasta, genellikle evsiz, genellikle madde bağımlısı; yardıma ihtiyacı olan küçük sokak çocuklarıyla, suçlanan kişileri savundum. Bize gelirlerdi ve biz onlara yardım etmeden, geri gönderirdik. Onların, bizim yardımımıza ihtiyacı vardı. Ancak biz, onlara bunu vermiyorduk. Kendisini tanımayan kişiler tarafından yargılanıyorlar, hüküm veriliyor ve savunuluyorlar. Bu, **"işe yaramışlık"** beni ceza yargılaması işine taşıyan şeydir. Bu adaletsizlik, benim bir sanık vekili olmayı istememi sağladı; benim anlamadığım bu güç dinamiği, beni bir savcı haline getirdi.

Ben, problem hakkında konuşarak daha fazla vakit kaybetmek istemiyordum. Biliyoruz ki, ceza yargılaması sisteminin bir reforma ihtiyacı var; biliyoruz ki, hapis hanelerde 2.3 milyon Amerikalı var. Bu da bizi, gezegendeki en çok mahkûma sahip ülke yapıyor. Biliyoruz ki, gözetim altında olan veya şartlı salıverilen 7 milyon insan var. Biliyoruz ki, ceza yargılaması sistemi orantısız şekilde beyaz olmayan insanları etkilemektedir; özellikle de fakir ve beyaz olmayanları. Her yerde insanları mahkemelerimize taşıyan sistemsel bozukluklar olduğunu biliyoruz. Fakat **tartışmadığımız mesele şu: Bizim eksik donanımlı savcılarımız, bu kişileri nasıl ele alacaklar?**

Ceza yargılaması reformundan konuştuğumuz zaman biz, toplum olarak üç şeye odaklanıyoruz;

1. Polis.
2. Hukukun uygulanması.
3. Hapis haneler hakkında şikâyet ediyor, protesto ediyoruz. Biz nadiren tabii eğer yaparsak, savcı hakkında konuşuyoruz.

2009'un sonbaharında, genç bir adam Boston Polis Departmanı tarafından tutuklandı. 18 yaşındaydı, Afro-Amerikan'dı ve yerel devlet okulunda son sınıf öğrencisiydi. Hedefine, üniversiteyi yerleştirmişti; ama onun yarı zamanlı en düşük maaşlı işi ona, okuluna devam etmesi için gereken finansal imkânı sağlamıyordu. Kötü kararlar silsilesi içinde, bir dükkândan 30 tane dizüstü bilgisayar çaldı ve onları internet üzerinden sattı. Bu da onun tutuklanmasına ve 30 suçtan hüküm verilebilecek bir şikâyete sebep oldu. Christopher'ın karşısındaki olası hapis süresi onu en çok strese sokan şeydi. Fakat onu endişelendiren şey, bu adli kaydın geleceğine yapacağı etkiydi.

Christopher'in dosyasının masama geldiği gün, sorgudaydım. Dramatik görünmeyi göze alarak; o anda, Christopher'ın hayatı ellerimdeydi. 29 yaşındaydım ve verdiğim kararın Christopher'in yaşamını nasıl etkileyeceği konusunda küçük bir takdir hissi duyuyordum. Christopher'in dosyası ciddiye ve bu itibarla çözülmesi gerekiyordu; ama onu hayatı boyunca bir suçlama ile damgalamayı düşünmemiş olmam, doğru bir çözümdü.

Genellikle savcılar, kararlarımızın etkisini az takdir ederek ve bizim niyetimizi dikkate almaksızın işe başlarlar. Geniş hoşgörümüze rağmen, hoşgörümüzün bedelini ödeyerek, ne olursa olsun risklerden kaçınmayı öğreniyoruz. Deliller tam tersini gösterse de, tarih bizi bir şekilde ceza yargılaması sisteminin hesap verilebilirliği sağladığına ve kamu güvenliğini geliştirdiğine şartlandırdı. İçten ve dıştan mahkûmiyetlerimizle ve davalarımızı kazanmakla değerlendirdik; bu yüzden de savcılar, davalarımızın niyeti konusunda yaratıcı olmak için ya da insanlar hakkında risk almak için teşvik edici değillerdir.

Hepimizin istediği, daha güvenli bir toplum; amacımıza zarar veren, modası geçmiş bir usule saplanmış durumdayız. Ancak benim yerimde olan birçok savcı, Christopher'ı suçlu bulabilirdi. Bizim yapabileceğimiz şeyleri çok az takdir ediyorlar. Christopher'ı suçlu bulmak, ona bir adli sicil kaydı olarak dönecek ve onun iş bulmasını daha zor hale getirecekti. Bugün ceza yargılama sisteminin başarısızlığını tanımlayan kısır döngüyü başlatan şey, işte bu. Adli sicil kaydı ve işsizlik ile Christopher iş, eğitim ve ev bulma konusunda sıkıntı yaşayabilirdi. Hayatında bu gibi koruyucu faktörler olmadan Christopher, büyük ihtimalle başka daha ciddi suçlar işleyecekti. Christopher ceza yargılaması sistemi ile ne kadar ilişki içinde olursa, o kadar bu sisteme tekrar tekrar ve tekrardan dönmesi daha mümkün olacaktı. Tüm bunların hepsi, onun çocuklarına, ailesine ve arkadaşlarına sosyal bir maliyet oluşturacaktı; yani hanımlar ve beyler, bizim için çok kötü bir kamu güvenliği sonucu ortaya çıkacaktı.

Hukuk Fakültesi'nden ayrıldığımda, ben de herkesin yaptığı şeyi yaptım. Savcı olarak adaleti sağlamakla görevli hale geldim; ancak **sınıfımda adaletin ne olduğunu hiç öğrenmedim, hiç birimiz öğrenmedik.** Ancak savcılar, ceza yargılaması sisteminde en güçlü konumda olan kişilerdir; gücümüz neredeyse sınırsız. Birçok davada ne hâkim, ne polis, ne kanun koyucu, ne belediye başkanı, ne vali, ne de başkan; bize, bir davayı nasıl soruşturacağımızı söyleyemez.

Christopher'in suçlu bulunması ve adli kayda sahip olması kararı, münhasıran bana aitti. Ben onu 30 suç, bir suç veya bir kabahat veya hepsi için soruşturmayı seçebilirdim. Christopher'ı bir uzlaşmaya gitmek konusunda zorlamayı veya dosyayı mahkemeye taşımayı ve nihayetinde Christopher'in hapse atılmasını seçebilirdim. Bu tarz kararlar savcılarının aldığı günlük pervasız kararlardır ve bizler bu kararların ağır sonuçlarından habersiz ve bu konuda eğitilmedik.

Geçen yaz bir gece, şehirdeki beyaz olmayan uzmanların katıldığı küçük bir toplantıdaydım. Orada devlet memurlarının yaptığı gibi, bedava minik sandviçleri ağzıma doldururken; salo-

nun diğer ucundan genç bir adamın bana el salladığını, gülümseyerek bana yaklaştığını fark ettim. Onu tanıdım; ancak nereden tanıdığımı çıkaramadım ve ben bunu hatırlayamadan önce bu genç adam bana sarılıyordu. Ayrıca bana teşekkür ediyordu; **“Beni umursadım ve benim hayatımı değiştirdin”** diyordu. O, Christopher’di.

Christopher’i hiç koğuşturmadım. Bir yargıç veya cezaeviyle yüzyüze gelmedi; bir adli sicil kaydı olmadı. Bunun yerine ben, Christopher’le çalıştım; öncelikle onun fiilleri için sorumlu olduğu yönünde ve sonrasında onu, hiç suç işlemeyeceği bir yere yerleştirdim. Sattığı bilgisayarların %75’ini geri kazandık ve Best Buy’a iade ettik. Ödeyemediğimiz bilgisayarlar için bir geri ödeme planı çıkardık. Christopher, kamu hizmeti yaptı. O, bu dosyanın, onun geleceğini ve toplumunu nasıl etkileyeceğini ortaya koyan bir yazı yazdı. Üniversiteye başvurdu, finansal yardım elde etti ve 4 yıllık okuldan mezun oldu.

Biz sarılmayı bitirdikten sonra, onun yaka kartına baktım; Boston’daki büyük bir bankada yönetici olduğunu öğrendim. Christopher başardı ve benden daha fazla para kazanıyor. O, tüm bunları; benim onu, Roxbury Mahkemesinde ilk kez görmemden sonraki altı yıl içinde başardı. Christopher’in bu başarı hikâyesi için kendimi övmüyorum; ama ben, kesinlikle onun yoldan çıkmaması için üzerime düşeni yaptım. Dışarıda, binlerce Christopher var; bazıları hapis-hanelerde ve tutukevlerinde. Bunları anlamaları ve onları korumaları için binlerce savcıya ihtiyacımız var.

İş sahibi bir Christopher, kamu güvenliği için; hüküm giymiş bir kişiden daha iyidir.

Bu, hepimiz için daha büyük bir başarıdır. Geçmişe baktığımda, Christopher’i suçlu bulmama kararı, çok mantıklı geliyor. Onu Roxbury Mahkemesindeki ilk günümde gördüğümde, orada duran bir suçlu görmedim; kendimi, müdahale ihtiyacı duyan genç bir insan gördüm. Ergenliğimin sonlarında, büyük miktarda uyuşturucu satarken yakalanan biri olarak; ceza yargılama sisteminin hiddeti karşısındaki fırsatın gücünü yakinen biliyordum. Benim bölgemin başsavcısının, amirinin ve yargıçların yardımı ve yönlendirmesi ile insanların hayatlarının mahvedilmesi yerine değiştirilmesi adına, savcıların gücünü öğrenmiş oldum. İşte biz, Boston’da böyle yapıyoruz:

- Çocuklarını beslemek için manavdan bir şeyler çalarken yakalanan bir kadının, iş bulmasına yardım ettik.
- Suiistimal edilmiş bir gencin, başka bir genci yumruklaması dolayısıyla; onu bir yetişkin hapishanesine koymaktansa, psikolojik tedavi ve kamu gözetimi sağladık.
- Sokakta, hayatta kalmak için fuhuş yapmaktan tutuklanmış kaçak bir kadının; yaşayacak güvenli bir yere ihtiyacı vardı. Bu, bizim ona yardım edebileceğimiz bir şeydi.
- Okuldan sonra, karşısına çıkan kendinden büyük çeteden çok korktuğu için; bir sabah çantasına beslenme koymak yerine, 9 milimetrelilik koyan bir çocuğa bile yardım ettim.

Problemlere yönelik gerçek çözümler ile davaya giden süreçte, aylarca hazırlık çalışması yaptığımız; normal zamanlardaki gibi, vaktimizi kullanabilirdik. Hangi kullanım şekli daha iyi? Savcınızın, vaktini nasıl geçirmesini tercih edersiniz? **80 milyar doları, başarısız olduğunu bildiğiniz hapisane endüstrisi için neden harcıyoruz?**

Bunun yerine, toplumu geliştirmek adına;

- eğitime,
- akıl hastalıkları tedavisine,
- madde bağımlılığı tedavisine ve
- toplum yatırımına dönüştürebiliriz.

Peki, bu sizin için ne önem taşıyor?

- Birincisi, çok fazla para harcıyoruz. Bazı eyaletlerde, hapisanedeki bir gencin, bir yıllık masrafı, 190.000 doları buluyor. Bu kişinin aynı sisteme geri dönme ihtimali, yüzde 60'tır. Bu, çok kötü yatırım şekli.
- İkinci olarak, eğer savcılar sorunun bir parçası ise; çözümün de bir parçası olmak zorundalar. Ve bunu, diğer disiplinlerin; bizim için önceden yaptıkları çalışmaları kullanarak yapabiliriz.
- Ve üçüncüsü; sizin sesiniz ve sizin oyunuz, bunun gerçekleşmesini sağlayabilir. Bir dahaki sefere, sizin bölgenizde yapılacak olan bir bölge temsilcisi seçiminde; adayları şunları sorun:
  1. Beni ve komşularımı daha güvende tutmak için neler yapacaksınız?
  2. Hangi bilgileri topluyorsunuz? Ve çalıştığınızdan emin olduğunuz savcılar nasıl eğitiliyor?
  3. Herkes için işe yaramayan bir şey olduğunda, bunu nasıl düzelteceksin?

Eğer bu soruları cevaplayamazlarsa, o işi yapmamaları gerekiyor.

Bu konuşmanın başında, elini kaldıranlarınızın her biri fırsatın, müdahalenin, desteklenmenin ve sevginin gücünün; yaşayan, nefes alan bir örneğidir. Her biriniz, yaptığınız kötülük nedeniyle, bir şekilde tahliye edilmiş olabilirsiniz; ama hemen hemen hiç biriniz, şu an olduğunuz gibi gezegendeki muhterem dâhilerden olmak için hapishaneye gerek duymadınız. Her gün, bir günde binlerce kez Birleşik Devletler'deki savcılar gücü, müthiş bir şekilde kullanıyorlar. Bu ise yıkımı getirdiği hızda fırsatı, müdahaleyi, desteği; Ve evet, sevgiyi bile meydana getirebilir. Bu özellikler güçlü bir toplumun alamet-i farikasıdır. Ve güçlü bir toplum ise güvenli bir toplumdur.

Eğer toplumumuz, işlemez hale gelirse; hukukçuların bu problemi, modası geçmiş, yetersiz, pahalı yöntemlerle çözmeline izin vermeyin. Daha fazlasını isteyin; insanları hapisaneye atan değil, onları dışarıda tutmaya çalışan savcılara oy verin. Daha iyisini isteyin. Bunu hak ediyorsunuz; sizin çocuklarınız bunu hak ediyor. Sistem içinde, birbirine bağlanmış insanlar bunu hak ediyor. Her şeyden önemlisi; korumaya ve adaletli olmaya yemin ettiğimiz insanlar, bunu hak ediyor. Yapmak zorundayız; daha iyisini yapmak zorundayız.

Teşekkür ederim; çok teşekkür ederim...

ALT YAZILARDAN DERLEYEN

CELAL SANCAR

26.05.2016

ANKARA